Vlaams Parlement

1373 (2017-2018) – Nr. 1
ingediend op 17 november 2017 (2017-2018)

Ontwerp van decreet

tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk

Deze versie van het ontwerp van decreet is een voorlopige versie en dus nog niet persklaar gegeven door de bevoegde minister

Originele versie

verzendcode: CUL

INHOUD

Memorie van toelichting

Voorontwerp van decreet

Advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Advies van de Raad van State

Ontwerp van decreet

Originele versie

Ontwerp van decreet tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk.

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemene toelichting

1. Samenvatting

Het voorliggende decreet machtigt de Vlaamse Regering om namens de Vlaamse Gemeenschap het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk, op te richten.

In de beleidsbrief cultuur 2016-2017 van de Vlaamse minister bevoegd voor cultuur wordt de wil uitgedrukt om samen met het KMSKA werk te maken van een aangepaste positionering en rechtsvorm van het museum, dit als basis voor een duurzaam organisatiemodel voor een hedendaags en toekomstgericht museumbedrijf dat cultureel ondernemerschap in de praktijk weet te brengen[1]. Voorliggend decreet is de uitvoering van dit voornemen.

Originele versie

2. Situering

Verzelfstandiging KMSKA

Het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA) en haar collecties hebben een geschiedenis die teruggaat tot aan het einde van de 14e eeuw. Het huidige museum is in de 19e eeuw ontstaan uit de collectie van de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten van Antwerpen. Vanaf 1895 komt het KMSKA los te staan van de Koninklijke Academie en wordt het museum gezamenlijk beheerd door de Stad en de Staat. Vanaf 1928 werd het museum een instelling van de Staat. In 1931 kreeg het bij koninklijk besluit ook rechtspersoonlijkheid toebedeeld. In 1982 werd het KMSKA naar aanleiding van de staatshervormingen overgeheveld van de Staat naar de Vlaamse Gemeenschap, waar het een buitendienst van de cultuuradministratie werd.

Sinds Beter Bestuurlijk Beleid in 2004 werd het KMSKA op verschillende manieren gepositioneerd. Het beheer van het KMSKA werd eerst ondergebracht in het intern verzelfstandigd agentschap Kunsten en Erfgoed. In 2008 werd het intern verzelfstandigd agentschap KMSKA opgericht met behoud van de dienst afzonderlijk beheer.

[1] Sven Gatz, *Beleidsbrief Cultuur 2016-2017,* VR 2016 2110 MED.0400/20, p51.

In 2014 werd het KMSKA ingekanteld in het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media van de Vlaamse Gemeenschap (huidig departement CJM). De Dienst Afzonderlijk beheer KMSKA (DAB) werd behouden[2]. Door voorliggend decreet wordt de DAB KMSKA opgeheven.

Verschillende studies in het verleden hebben aangetoond dat de werking van een museum fundamenteel verschilt van die van een overheid en dat een zekere zelfstandigheid van het KMSKA ten opzichte van de overheid essentieel is om te kunnen functioneren als performant museumbedrijf[3]. De juridische positie van het KMSKA moet dan ook op punt worden gesteld, rekening houdend met de noodzakelijke zelfstandigheid die een museumwerking vereist.

Het extern verzelfstandigd agentschap Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen heeft als doel aan de hand van zijn collecties aan te tonen hoe de eeuwenlange traditie van de beeldcultuur actueel en relevant blijft. Het EVA streeft ernaar het historisch gebouw, de collecties en de daaraan verbonden kennis maximaal te delen met een breed en divers publiek.

In navolging van de oprichting van het KMSKA is in 1931 het Eigen Vermogen van het KMSKA opgericht met een eigen rechtspersoonlijkheid[4]. Het voorliggend decreet heeft op zich geen betrekking op dit Eigen Vermogen maar zal wel leiden tot een aanpassing van het desbetreffende KB. Het is namelijk zo dat het aangewezen is de samenstelling van de commissie Eigen Vermogen maximaal af te stemmen op de samenstelling van de raad van bestuur van het EVA.

Situering binnen het kaderdecreet bestuurlijk beleid

De decreetgever is krachtens artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, bevoegd het statuut te regelen van de instellingen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaams Gewest.

Originele versie

[2] art. 61 e.v. van het decreet van 25 juni 1992 houdende diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1992

[3] Zie meer bepaald:
- Verslag van het Rekenhof over de doelmatigheid en transparantie van de beleidsuitvoering door de musea van de Vlaamse Gemeenschap, Brussel, 18 september 2001. https://www.ccrek.be/docs/sept_2001_musea_van_de_v_g.pdf;
- Ontwikkelen van een strategisch plan voor het KMSKA. Eindrapport inclusief Appendices, Antwerpen, 18 december 2001, McKinsey& Company.
- Wanda D'hanis, Luc Perneel, Kathleen Perneel, Audit in de grote Vlaamse Culturele instellingen, Departement WVC- Administratie Cultuur. Antwerpen, Nikè Consult, 2004
- KMSKA: ligt verzelfstandiging in de 21ste eeuw in de lijn van de verwachtingen? Speciale autonomie, deugdelijk bestuur en ondernemerschap voor Grote Museuminstellingen in comparatief perspectief. Prof. dr. Marc Jacobs en Prof. dr. Olga Van Oost, FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw, Maart 2015

[4] Wet van 27 juni 1930 waarbij rechtspersoonlijkheid wordt verleend aan de wetenschappelijke en kunstinrichtingen welke van het Ministerie van Kunsten en Wetenschappen afhangen en het K.B. van 22 september 1931 betreffende Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen – rechtspersoonlijkheid

Het decreet regelt hun oprichting, samenstelling, bevoegdheid, werking en toezicht en kan aan deze organismen rechtspersoonlijkheid toekennen.

De decreetgever heeft in het kaderdecreet bestuurlijk beleid een algemeen concept uitgetekend waarbinnen de Vlaamse overheid bepaalde activiteiten van beleidsuitvoering kan verzelfstandigen en de uitoefening ervan kan toewijzen aan zgn. “verzelfstandigde agentschappen”, die al naar gelang van de aard van de toe te wijzen activiteiten organisaties zijn die al dan niet onder het rechtstreekse gezag en de directe verantwoordelijkheid van de minister blijven.

In de eerste hypothese, die juridisch moet gekwalificeerd worden als deconcentratie, spreekt men van intern verzelfstandigde agentschappen (hierna afgekort: IVA), in de tweede hypothese, juridisch te kwalificeren als decentralisatie, over extern verzelfstandigde agentschappen (hierna afgekort: EVA). Als gedecentraliseerde entiteiten hebben de EVA’s noodzakelijkerwijze rechtspersoonlijkheid, die publiekrechtelijk of privaatrechtelijk kan gestructureerd zijn.

Originele versie

Het kaderdecreet regelt tevens enkele essentiële kenmerken van de onderscheiden vormen van verzelfstandiging en bevat algemene regels inzake de aansturing en opvolging van de agentschappen, inzake controle, interne audit en toezicht en inzake de mogelijkheid voor agentschappen om te participeren in andere rechtspersonen.

Het organisatiemodel uit het kaderdecreet bestuurlijk beleid gaat uit van een duidelijke en consistente taakverdeling tussen de departementen (taakverdeling gericht op beleidsondersteuning) en de verzelfstandigde agentschappen (taakstelling gericht op beleidsuitvoering). Deze taakverdeling is gesteund op het primaat van de politiek en deugdelijk bestuur enerzijds en motieven van diverse aard (doelmatigheid, specialisatie en andere) anderzijds. Zonder afbreuk te doen aan het onderscheid tussen beleidsondersteuning en beleidsuitvoering wordt tussen de beleidsondersteunende en uitvoeringsgerichte entiteiten een gestructureerde samenspraak en samenwerking uitgebouwd. Taken van beleidsuitvoering worden, wanneer aan bepaalde voorwaarden (*infra*) is voldaan, in beginsel toevertrouwd aan verzelfstandigde agentschappen, vanuit ondermeer volgende motieven:

- Omdat er een eigen cultuur voor de uitvoeringsorganisatie gewenst is, die gericht is op de professionaliteit van de uitvoering;
- Omwille van een verwachting van hogere doelmatigheid en slagvaardigheid, in combinatie met kwaliteit, effectiviteit van de te leveren prestaties;
-Vanuit een deskundigheidsmotief: om de voor de taakuitvoering vereiste deskundigheid beter tot haar recht te laten komen;
- Om activiteiten op de markt te brengen, in een competitieve sfeer;
- Omdat er een grotere afstand tot het beleidscentrum gewenst is en om dichter bij de klant te staan;

- Om in sommige aangelegenheden of taken een gewenste of nodig geachte onafhankelijkheid ten opzichte van de regering tot stand te brengen.
Meerwaarde en efficiëntie, resultaat- en klantgerichtheid zijn de doorslaggevende argumenten om tot verzelfstandiging te beslissen.

Er werd voor gekozen om het agentschap Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen op te richten als een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap (EVA), met de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk (vzw). De keuze voor de rechtsvorm van een privaatrechtelijk vormgegeven EVA dient te worden verantwoord aan de hand van de criteria die in het kaderdecreet bestuurlijk beleid zijn opgenomen. Alvorens dat de Vlaamse overheid mag overgaan tot interne of externe verzelfstandiging moet ze immers diverse afwegingen maken.

Hieronder wordt aangetoond dat de voorwaarden vervuld zijn om het agentschap Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen op te richten als een privaatrechtelijk vormgegeven EVA (in de vorm van een vzw).

Originele versie

1. Voorwaarden voor (interne of externe)verzelfstandiging.

Volgens Artikel 4, §2, van het kaderdecreet bestuurlijk beleid kan er slechts worden overgegaan tot verzelfstandiging in de mate dat het op te richten verzelfstandigd agentschap activiteiten van beleidsuitvoering zal uitoefenen en cumulatief de volgende voorwaarden vervuld zijn:

1° voldoende massa uitvoeringstaken voor het verzelfstandigde agentschap;
2° meetbaarheid van de door het verzelfstandigde agentschap te leveren producten of diensten;
3° reële mogelijkheid tot aansturing van het verzelfstandigde agentschap op grond van doelmatigheid, prestaties en kwaliteit;
4° reëel invulbare informatierelatie.

Wat betreft de beleidsuitvoerende aard van de activiteiten

Een van de randvoorwaarden die moeten vervuld zijn opdat kan worden overgegaan tot (externe) verzelfstandiging betreft de juridische en beleidsimpact van de opdrachten van de betrokken organisatie. Er kan alleen verzelfstandigd worden voor zover de organisatie geen regelgevende bevoegdheden heeft, geen taken van beleidimpact heeft, of taken aangaande aangelegenheden met grote politieke gevoeligheid, dan wel taken die belangenafweging ten aanzien van de burgers vergen[5].
Het hoeft geen betoog dat de kerntaken van het museum, die worden opgesomd in artikel 5 van het voorliggend decreet – die bovendien overeenkomen met de definitie en functies van een museum opgesomd in het Cultureelerfgoeddecreet

[5] *Parl. St.* Vl. P. 2002-03, nr. 1612/1, p 8.

van 24 februari 2017 - van beleidsuitvoerende aard zijn en dus voldoen aan deze vereiste.
In de memorie van toelichting bij het kaderdecreet worden o.a. volgende voorbeelden van beleidsuitvoerende taken gegeven:
- informatieverzameling, informatieverstrekking, sensibilisering, advisering,promotie, e.a. ;
- uitvoering van (wetenschappelijk) onderzoek ;
- specifieke dienstverlening in bepaalde beleidsdomeinen.
Deze voorbeelden stemmen overeen met de taken van het KMSKA die worden opgesomd in voorliggend decreet, waaronder onderzoeksactiviteiten, de collectiewerking, en de marketing en publiekswerking. De aanwezige kennis en expertise wordt bovendien ten dienste gesteld van de cultureel erfgoedsector.

Wat betreft de overige cumulatieve voorwaarden waaraan moet worden voldaan.

Er is daarnaast geen twijfel dat het KMSKA voldoet aan de cumulatieve voorwaarden die vervuld moeten worden.

De taken van het museum maken een *voldoende kritische massa* uit om de verzelfstandiging te rechtvaardigen. Hierbij wordt verwezen naar de uitgebreide opsomming van taken in artikel 5.
De producten en diensten van het museum zijn meetbaar: zoals daar zijn bezoekersaantallen, aantal tentoonstellingen en publieksactiviteiten, wetenschappelijke publicaties,…. De cijfers hieromtrent worden opgenomen in jaarverslagen.
Het museum kan worden *aangestuurd op grond van doelmatigheid, prestaties en kwaliteit* door het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst met de minister bevoegd voor cultuur waarin duidelijke en concreet te realiseren doelstellingen worden opgenomen die kunnen worden getoetst en waarover moet worden gerapporteerd.
Er is een reëel invulbare informatierelatie. De opdracht van het museum is voldoende stabiel en kan worden omschreven volgens de SMART-principes. De opdracht is specifiek (museale activiteiten), meetbaar (zie hierboven), afgesproken (een samenwerkingsovereenkomst wordt opgesteld), realistisch en tijdsgebonden. Het is mogelijk om voor het museum zowel kwalitatieve als kwantitatieve prestatie-indicatoren op te stellen die worden opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst. Het museum kan daarnaast rapporteren over inkomsten, bezoekerscijfers, uitgaven, tentoonstellingen, educatieve activiteiten….

2. Voorwaarden voor externe verzelfstandiging.

Alle verzelfstandigde agentschappen beschikken over een ruime operationele autonomie. Het primaat van de politiek brengt evenwel mee dat interne

Originele versie

verzelfstandiging in beginsel de voorkeur verdient boven externe verzelfstandiging. De regel is immers dat het bestuur wordt gevoerd onder de rechtstreekse en hiërarchische verantwoordelijkheid van de regering en haar leden. De zeggenschap blijft dan bij de politiek gelegitimeerde bestuurders, die door het parlement ter verantwoording kunnen worden geroepen. Tot de oprichting van extern verzelfstandigde agentschappen kan daarom pas worden overgegaan als hiervoor duidelijke functionele redenen bestaan en er een toegevoegde waarde door gegenereerd wordt.

Artikel 11, §3, van het kaderdecreet bestuurlijk beleid stelt meer bepaald dat er slechts een EVA kan worden opgericht indien er vooraf wordt vastgesteld dat er meer voordelen verbonden zijn aan externe dan aan interne verzelfstandiging. Het kaderdecreet bestuurlijk beleid identificeert reeds twee van deze voordelen, die "minimaal" voor het EVA (moeten) gelden:

- De mogelijkheid te voorzien in een verregaande autonomie en onafhankelijkheid van de uitvoering
- Het mogelijk maken van een structurele medezeggenschap of een financiële participatie van een andere overheid of andere personen

Wat betreft de mogelijkheid voor verregaande autonomie en onafhankelijkheid

Meerdere studies[6] in het verleden hebben gewezen op de noodzaak aan verzelfstandiging van het museum. De conclusies benadrukten telkens dat de werking van een museum fundamenteel verschilt van die van een overheid en dat een zekere zelfstandigheid van het KMSKA t.o.v. de overheid essentieel is om te kunnen functioneren als performant museumbedrijf. Dit ligt ook in de lijn van de bestuurlijke organisatie bij musea in de buurlanden.
Voor de taakuitvoering is autonomie wenselijk, zowel wat betreft het museale als het wetenschappelijke en het collectiebeheer en –behoud en dit omwille van de vereiste van een hoge graad van specifieke deskundigheid.

Wat betreft de mogelijkheid van een structurele medezeggenschap of een financiële participatie van een andere overheid of andere personen.

In eerste instantie zal het beheer en het toezicht op het agentschap worden uitgeoefend door de Vlaamse Gemeenschap. Een externe verzelfstandiging is aangewezen om structurele medezeggenschap van derden, die samenwerken met het museum, mogelijk te maken. Met het oog op een eventuele samenwerking tussen verschillende musea, is het ook wenselijk om voor overheden of derden de mogelijkheid te voorzien om financieel te participeren in het op te richten EVA.
Daarnaast is het een voorwaarde dat het agentschap onder een determinerende invloed staat van het de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaams Gewest, hetgeen

[6] Supra, noot 3.

Originele versie

onder andere kan blijken uit het feit dat leden van de bestuursorganen voor meer dan de helft door de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaams Gewest zijn aangewezen[7]. De algemene vergadering van het EVA KMSKA zal bestaan uit twaalf leden aangeduid door de Vlaamse Gemeenschap en zeven van de elf leden van de raad van bestuur zullen worden benoemd op voordracht van de Vlaamse Gemeenschap. Dit is een gebruikelijke samenstelling van de raad van bestuur binnen het beleidsveld cultuur, naar aanleiding van het decreet deugdelijk bestuur.

3. Voorwaarden voor private externe verzelfstandiging:

In voorliggend decreet wordt ervoor gekozen om het agentschap de privaatrechtelijke vorm van een vereniging zonder winstoogmerk te laten aannemen
Volgens het kaderdecreet bestuurlijk beleid kan maar tot oprichting van een privaatrechtelijk vormgegeven EVA worden overgegaan indien voldaan is aan twee cumulatieve voorwaarden:

1° Er mogen geen essentiële overheidsfuncties of bevoegdheden worden toegekend

De vzw zal geen beleidssturende rol uitoefenen en geen belangrijke bindende beslissingsbevoegdheden ten aanzien van derden hebben. De taken zoals beschreven in artikel 5 van voorliggend decreet die aan het EVA zullen toegekend worden, kunnen niet als een overdracht van essentiële overheidsfuncties beschouwd worden. Hoewel de taken van het museum belangrijk zijn, hoeft het geen betoog dat deze niet als essentiële overheidsfunctie moeten worden beschouwd en geen deel uitmaken van de kern van het overheidsoptreden. Er kan hierbij worden verwezen naar andere musea die 'buiten' de overheid staan in de klassieke zin van het woord. Er is bijgevolg geen principieel bezwaar tegen een private verzelfstandiging.

2° De privaatrechtelijke verzelfstandiging moet meer voordelen bieden dan de publiekrechtelijke optie.

Tot oprichting van een EVA in privaatrechtelijke vorm kan pas worden overgegaan na een voorafgaande afweging van de voor- en de nadelen van externe verzelfstandiging in privaatrechtelijke vorm en als hieruit blijkt dat een externe verzelfstandiging in publiekrechtelijke vorm niet dezelfde voordelen kan bieden. De keuze voor een privaatrechtelijke organisatievorm is in dit opzicht te verantwoorden.
1. Het museum moet voldoende slagkracht hebben om te concurreren met de brede vrijetijdssector.

[7] artikel 11,§2 kaderdecreet bestuurlijk beleid

Originele versie

2. Het is eenvoudiger om een merkstrategie uit te bouwen en om zich duidelijker te profileren naar de eindgebruiker toe.
3. Daarnaast moedigt de herkenbaarheid van de vzw-structuur externe *stakeholder*s aan om met het museum samen te werken
4. De private rechtsvorm is ook een stimulans voor aanvullende financiering en het cultureel ondernemerschap
5. Tenslotte maakt de private rechtsvorm een personeelsbeleid mogelijk dat afgestemd is op de specifieke werking van een museum.

3. Inhoud

Voorliggend ontwerp van decreet machtigt de Vlaamse Regering om namens de Vlaamse Gemeenschap het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap met de benaming “Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen” op te richten. Er wordt daarbij gekozen voor de rechtsvorm van vereniging zonder winstoogmerk (vzw). Het EVA wordt gespecificeerd als Vlaamse Wetenschappelijke Instelling.

Het doel van het EVA wordt als volgt omschreven: *“aan de hand van zijn collecties aantonen hoe de eeuwenlange traditie van beeldcultuur actueel en relevant blijft. Het agentschap streeft ernaar het historische gebouw, de collecties en de kennis die eraan verbonden is, maximaal te delen met een breed en divers publiek.”*

Het EVA heeft een algemene vergadering bestaande uit twaalf leden die worden voorgedragen door de Vlaamse Gemeenschap. De raad van bestuur bestaat uit elf bestuurders, waarvan zeven voorgedragen door de Vlaamse Gemeenschap en vier onafhankelijke bestuurders die worden benoemd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 22 november 2013 betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector. Bij de samenstelling van deze organen wordt rekening gehouden met de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt (de zgn. cultuurpactwet).

Tussen het EVA en de Vlaamse Regering zal een samenwerkingsovereenkomst worden afgesloten waarin de volgende zaken worden bepaald: de uit te voeren taken; de financiële tegemoetkoming en de informatie- en rapportageplicht; de nadere voorwaarden voor het beheer van, het toezicht op en de werking van het EVA; de voorwaarden en modaliteiten van eventuele terbeschikkingstelling aan het EVA van statutaire personeelsleden, gebouwen en andere infrastructuur of andere middelen; de duur en de opzeggings- en verlengingsmogelijkheden van de samenwerkingsovereenkomst.

Het EVA zal jaarlijks een algemene werkingssubsidie toegekend krijgen voor de ondersteuning van de structurele activiteiten. Daarnaast bestaat er voor het EVA de mogelijkheid om subsidies op basis van andere regelingen aan te

Originele versie

vragen.

Het EVA stelt een bedrijfsrevisor aan die zijn financiële toestand, zijn jaarrekening en de regelmatigheid van zijn financiële verrichtingen zal controleren.
De Vlaamse Regering stelt twee regeringscommissarissen aan die toezicht houden op de overeenstemming van de verrichtingen en de werking van het EVA met het recht, de statuten en de samenwerkingsovereenkomst.

De vzw KMSKA zal worden opgericht na definitieve goedkeuring van het decreet. De definitieve overgang van het personeel en de opheffing van de DAB KMSKA wordt voorzien op 1 januari 2019. Hiervoor zal het artikel 61 van het decreet van 25 juni houdende diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1992 worden opgeheven. Dit laat het KMSKA voldoende tijd om nog voor de heropening haar werking aan de nieuwe structuur aan te passen.

Wetenschappelijke instelling
Het extern verzelfstandigd agentschap Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen wordt gepreciseerd als Vlaamse Wetenschappelijke instelling. Dit is een continuering van de huidige situatie.

Daarnaast is het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen door de federale ministerraad erkend als Wetenschapsinstelling met het oog op het bekomen van een gedeeltelijke vrijstelling van bedrijfsvoorheffing voor het wetenschappelijk personeel. Deze erkenning blijft in principe behouden.

De Vlaamse Overheid kan aan een agentschap de specificering van wetenschappelijke instelling toevoegen mits wordt voldaan aan de volgende criteria[8]:

De missie en de taken van een Vlaams Wetenschappelijke instelling betreffen in hoofdzaak het verrichten van beleidsgericht, wetenschappelijk onderzoek, al dan niet m.i.v. wetenschappelijke dienstverlening.

De wetenschappelijke activiteiten van het KMSKA zijn gericht op het onderzoek van zijn collectie die deel uitmaakt van het Vlaams cultureel erfgoed. Het KMSKA publiceert over de resultaten en participeert daarnaast in opleidingen en samenwerkingsverbanden en staat zo garant voor een actieve kennisverspreiding. Een van de taken van het museum is de kennis en expertise ten dienste stellen van de cultureel erfgoedsector.

Originele versie

[8] bijlage 6 bij de nota aan de Vlaamse Regering over de globale consolidatie over Beter Bestuurlijk Beleid, goedgekeurd op 23 april 2004.

De uitgevoerde onderzoeksactiviteiten en de geleverde wetenschappelijke diensten zijn relevant voor de beleidsthema's van de Vlaamse Overheid, behartigd door het betrokken beleidsdomein en worden bij voorkeur door eigen diensten uitgevoerd.

De relevantie van de onderzoeksactiviteiten wordt aangetoond door het feit dat de resultaten een wetenschappelijk instrument vormen dat aan de basis ligt van de andere taken van het museum in het kader van erfgoedwerking: herkennen en verzamelen, behouden en borgen, presenteren en toeleiden en participeren.

De bepaling, de aansturing, opvolging en controle van het onderzoek (onderzoeksprogramma) gebeurt door de functioneel bevoegde minister.

De resultaten van de wetenschappelijke activiteiten worden opgevolgd door middel van de samenwerkingsovereenkomst die het EVA afsluit met de minister bevoegd voor cultuur.

Originele versie

4. Advies Raad van State en strategische adviesraden

4.1 Het advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC)

De SARC verleende op 8 september 2017 advies over het voorontwerp van decreet.

- De SARC meent dat de verhouding tussen de samenstelling van de algemene vergadering en de raad van bestuur verder verduidelijkt moet worden. Er werd geopteerd om geen decretale beperkingen of verplichtingen in het ontwerp van decreet op te nemen. Het is niet uitgesloten dat sommige leden van de algemene vergadering ook deel uitmaken van de raad van bestuur van het EVA. De Vlaamse Regering zal bij de concrete voordracht de afweging maken.

-De SARC benadrukt terecht dat zowel de afhankelijke als de onafhankelijke bestuurders over de nodige culturele/financiële/juridische kennis en expertise moeten beschikken om in de raad van bestuur te zetelen en verwijst naar de artikelen 1, 4° en 2, 4° van het besluit van 4 december 2015 houdende de nadere bepaling van de principes van goed bestuur in het kader van het decreet van 13 december 2013 houdende de ondersteuning van de professionele kunsten, die bepalen dat de raad van bestuur moet worden samengesteld op basis van a priori bepaalde profielen die rekening houden met de competenties die nodig zijn.
De SARC meent dat dergelijke a priori bepaling van benodigde profielen en competenties ook hier zou moeten gelden, voor zowel afhankelijke als onafhankelijke bestuurders.

De Vlaamse Regering zal bij de voordracht van de leden van de algemene vergadering en de raad van bestuur rekening houden met een diversiteit aan benodigde profielen. Vanaf 1 januari 2024 zal het EVA beroep doen op subsidies op basis van het nieuw Cultureelerfgoeddecreet van 24 februari 2017. Artikel 26 van dit decreet bepaalt dat collectiebeherende cultureelerfgoedorganisaties om ingedeeld te worden bij het landelijke of regionale niveau de principes van goed bestuur dienen toe te passen. In artikel 65, 4° van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2017 houdende de uitvoering van het Cultureelerfgoeddecreet van 24 februari 2017 is naar analogie van het door de SARC aangehaalde besluit van 4 december 2015 opgenomen dat “de raad van bestuur wordt samengesteld op basis van a priori bepaalde profielen die rekening houden met de competenties die nodig zijn en waarbij gestreefd wordt naar een gelijkwaardige man-vrouwverhouding”. Die bepaling komt tegemoet aan de bekommernis van de SARC.

4.2 Het advies van de Raad van State

De Raad van State verleende op 17 oktober 2017 advies met nr. 62.157/3 over het voorontwerp van decreet.

-De Raad van State merkt op het gevolgde procedé niet vrij is van kritiek, inzonderheid wat betreft de keuze van de privaatrechtelijke rechtsvorm van de vereniging zonder winstoogmerk. Al maakt het verlenen van die rechtsvorm geen bevoegdheidsoverschrijding uit, toch kan die werkwijze tot praktische moeilijkheden aanleiding geven, kan het de toepassing bemoeilijken van de regels die het overheidsoptreden beheersen en verdient het geen aanbeveling een vereniging op te richten die, ondanks haar kwalificatie als vereniging zonder winstoogmerk, in feite vrij ver verwijderd is van wat men van een vereniging zonder winstoogmerk in de zin van de wet van 27 juni 1921 kan verwachten. De vraag rijst volgens de Raad van State dan ook of het niet beter is het agentschap op te richten in de vorm van een rechtspersoon sui generis, temeer daar, zoals reeds is opgemerkt, artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ter zake zeer ruime mogelijkheden biedt.

Een dergelijke keuze voor een ‘sui generis’ rechtsvorm zou echter niet stroken met de vooropgestelde doelstelling om ter zake te opteren voor een rechtsvorm die op een gelijkaardige manier kan worden georganiseerd als een herkenbare vzw binnen de erfgoedsector. De vooropgestelde rechtsvorm is een stimulans voor aanvullende financiering en het cultureel ondernemerschap. Tevens biedt een privaatrechtelijke rechtsvorm het voordeel van een flexibele inzet van gespecialiseerde contractuele personeelsleden, alsook van vrijwilligers. Voor een nadere uiteenzetting, wordt dienaangaande verwezen naar de toelichting onder de “voorwaarden voor private externe verzelfstandiging” zoals hogervermeld in deze memorie van toelichting.

Originele versie

- Indien men wenst vast te houden aan de vorm van een vzw, adviseert de Raad van State om het ontwerp zo aan te passen dat het meer wordt afgestemd op de in de wet van 27 juni 1921 opgenomen regels inzake de oprichting van vzw's. Inzonderheid dienen de artikelen 4 tot 6 van het ontwerp in die zin te worden herschreven dat erin voorwaarden worden vastgesteld die de Vlaamse Regering dient te respecteren wanneer ze gebruik maakt van de machtiging om de vzw op te richten".

Er dient te worden opgemerkt dat artikel 3, § 1 van het ontwerp reeds bepaalt dat de machtiging aan de Vlaamse Regering wordt verleend "onder de voorwaarden, vermeld in dit decreet". Door de artikelen 4 tot 6 te herschrijven in die zin zoals door de Raad van State gesuggereerd, zou de verkeerde indruk kunnen ontstaan dat de andere artikelen van het ontwerp van het ontwerp geen voorwaarden zijn die de Vlaamse Regering dient te respecteren wanneer ze gebruik maakt van de machtiging om de vzw op te richten.

- De Raad van State merkt op dat, gelet op de beginselen die de uitoefening van de normatieve functie beheersen, een samenwerkingsovereenkomst dient beperkt te blijven tot de concrete uitwerking, op praktisch vlak, van het decretale en reglementaire kader, maar dat ze er niet in de plaats mag van komen. Bovendien vloeit uit het in het reeds aangehaalde artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 opgenomen legaliteitsbeginsel voort dat de essentiële regels betreffende (onder meer) de werking en het toezicht op het agentschap bij decreet dienen te worden geregeld. Uit wat voorafgaat vloeit voort dat de genoemde aangelegenheden dienen te worden geregeld in het ontwerp zelf, of eventueel, binnen de grenzen waarbinnen delegaties toelaatbaar zijn, in uitvoeringsbesluiten.

Op dit punt kan worden opgemerkt dat het ontworpen artikel 7 zich onverminderd inschakelt in de implementatiepraktijk van artikel 31 van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid, dat voorschrijft dat tussen een privaatrechtelijk vormgegeven EVA en de Vlaamse Regering, na onderhandeling, een samenwerkingsovereenkomst moet worden afgesloten betreffende de samenwerking, en in voorkomende geval, betreffende de aanwending van de aan het agentschap ter beschikking gestelde personeelsleden, middelen en infrastructuur. In deze optiek, werd ervoor gekozen om het ontworpen artikel 7 te modelleren naar bestaande modellen, die traditioneel dezelfde onderwerpen bevatten – en waarover de decreetgever in het verleden heeft geoordeeld dat deze de essentiële elementen inzake de werking afdoende decretaal regelden.

-Daarnaast gaf de Raad van State ook nog enige wetgevingstechnische en terminologische opmerkingen, waaraan volledig werd tegemoetgekomen.

B. Toelichting bij de artikelen

Originele versie

Artikel 1

Luidens artikel 9, eerste lid, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980 kunnen de gemeenschappen en de gewesten, in de aangelegenheden die tot hun bevoegdheid behoren, gedecentraliseerde diensten, instellingen en ondernemingen oprichten. Luidens artikel 9, tweede lid, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980 kan het decreet ze rechtspersoonlijkheid toekennen en ze toelaten kapitaalparticipaties te nemen, en regelt het decreet, onverminderd artikel 87, §4, van die wet de oprichting, samenstelling, bevoegdheid en werking ervan en het toezicht erop.
Wat de materiële bevoegdheid betreft, heeft het voorliggend decreet betrekking op een aangelegenheid als vermeld in artikel 4,4° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen ("het cultureel patrimonium, de musea en de andere wetenschappelijk-culturele instellingen met uitzondering van de monumenten en landschappen").
Het decreet regelt derhalve een gemeenschapsaangelegenheid.

Originele versie

Artikel 2

In dit artikel worden een aantal begrippen gedefinieerd die in het decreet worden gebruikt.

Artikel 3

Het eerste lid van dit artikel machtigt de Vlaamse Regering om, conform artikel 30 van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003, over te gaan tot de oprichting van een privaatrechtelijk vormgegeven EVA dat de naam "Koninklijk Museum voor Schone Kunsten" draagt. Op grond van de hierboven gemaakte afwegingen zal de EVA de vorm van een vzw aannemen.
De machtiging is voorwaardelijk. D.w.z. dat de decreetgever, binnen het kader van de dwingende bepalingen van de vigerende wetgeving inzake verenigingen zonder winstoogmerk (de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen) in het decreet vastlegt welke voorwaarden moeten zijn vervuld in hoofde van de op te richten vereniging, opdat de Vlaamse Regering eraan kan deelnemen.

Vanzelfsprekend moet de Vlaamse Regering bij het uitvoeren van de machtiging niet alleen rekening houden met de bepalingen die in dit decreet zijn opgenomen, maar ook met de andere voorwaarden in algemeen geldende wet- of decreetgeving, zoals bv. het decreet van 13 juli 2007 houdende de bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en

bestuursorganen van de Vlaamse overheid. Naar deze regelingen wordt niet verwezen in de voorliggende ontwerptekst.

Het derde lid van paragraaf 1 specificeert het EVA als Vlaamse Wetenschappelijke instelling. Hiervoor wordt verwezen naar het algemeen deel van de toelichting.

Het vierde lid van paragraaf 1 stelt dat de Vlaamse Regering de statuten van de EVA moet goedkeuren. Gezien de grote inbreng van de overheid is dit aangewezen en wordt bovendien bepaalt dat de statuten worden meegedeeld aan het Vlaams Parlement.

In paragraaf 1 wordt er wel uitdrukkelijk op gewezen dat de bepalingen van het kaderdecreet van toepassing zijn op het op te richten EVA. Hoewel dit, strikt genomen, juridisch gezien niet noodzakelijk is, is een uitdrukkelijke bepaling opgenomen om redenen van duidelijkheid, gezien deze een aantal bepalingen bevatten die rechtstreeks van toepassing zijn op het op te richten EVA.

In paragraaf 2 wordt aan de regering opgedragen om te bepalen tot welk homogeen beleidsdomein het EVA zal behoren. Het is de bedoeling van de Vlaamse Regering om het EVA in te delen bij het homogeen beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

Originele versie

Artikel 4

Dit artikel regelt de doelstelling van het EVA.

Artikel 5

In paragraaf 1 worden de beleidsuitvoerende taken geformuleerd welke het EVA kan uitvoeren, deze zijn in overeenstemming met de functies die worden opgesomd in het decreet houdende de ondersteuning van cultureelerfgoedwerking in Vlaanderen van 24 februari 2017.

Behalve deze decretaal bepaalde taken kan de Vlaamse Regering nog bijzondere opdrachten toevertrouwen aan het EVA. Deze dienen aan te sluiten bij het decretaal gestelde doel en de decretaal gestelde taken van de EVA. De modaliteiten van dergelijke bijzondere opdrachten, bvb. financiering, dienen geregeld te worden in de samenwerkingsovereenkomst of dienen opdrachtsgewijs en ad hoc door de Vlaamse Regering bepaald te worden.

Artikel 6

Als culturele instelling ‘ressorterend onder de overheid’, zijn de beheersorganen van de op te richten EVA onderworpen aan de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt.

Daarom bepaalt dit artikel dat de algemene vergadering en de raad van bestuur worden samengesteld conform artikel 9, c), van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt. Deze beheersvorm komt het beste tegemoet aan de noodzakelijke autonomie die een verzelfstandigd agentschap toekomt. Bovendien is ze eveneens in overeenstemming met de bepalingen van het decreet van 22 november 2013 betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector.

Het tweede lid concretiseert de determinerende invloed van de Vlaamse Gemeenschap op het vlak van de vertegenwoordiging in de beheersorganen van het EVA.

De algemene vergadering telt 12 leden, allen voorgedragen door de Vlaamse Gemeenschap. De raad van bestuur telt elf leden, benoemd door de algemene vergadering in overeenstemming met de vzw-wetgeving, waarvan 7 bestuurders voorgedragen door de Vlaamse Gemeenschap en 4 onafhankelijke bestuurders, benoemd overeenkomstig het decreet van 22 november 2013 betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector.

Bij besluit van de Vlaamse Regering zal het koninklijk besluit van 22 september 1931 “Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen – Rechtspersoonlijkheid” worden gewijzigd zodat de samenstelling van de commissie Eigen Vermogen maximaal wordt afgestemd op de samenstelling van de raad van bestuur van de vzw KMSKA.

Originele versie

Artikel 7

Een privaatrechtelijk vormgegeven EVA voert het Vlaamse overheidsbeleid uit.
De samenwerkingsovereenkomst speelt dan ook een belangrijke rol in de aansturing en opvolging van de opdrachten die het EVA zal uitvoeren.

De krachtlijnen van dit overheidsbeleid worden vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en de EVA, die, zoals voorgeschreven door artikel 31 van het kaderdecreet, tussen beide wordt onderhandeld.

De samenwerkingsovereenkomst, evenals elke verlenging, wijziging, schorsing of ontbinding ervan, wordt binnen dertig kalenderdagen meegedeeld aan het Vlaams Parlement.

Artikel 8

Dit artikel regelt de financiële inbreng van de Vlaamse Gemeenschap in het EVA. Aan het EVA kan een jaarlijkse werkingssubsidie worden toegekend. De gebruikte

formulering is in overeenstemming met artikel 11 van de cultuurpactwet van 16 juli 1973.

Dit sluit uiteraard niet uit dat het EVA beroep kan doen op andere (sectorale) subsidies. Het is de bedoeling dat het EVA vanaf 1 januari 2024 beroep doet op subsidies op basis van het nieuw Cultureelerfgoeddecreet van 24 februari 2017 in plaats van op de in artikel 8 vermelde algemeen werkingssubsidie.

Artikel 9

Dit artikel geeft machtiging aan het EVA om over te gaan tot de overname van personeelsleden (elk met hun respectieve kennis en expertise), instrumenten, gebouwen en andere infrastructuur van bestaande entiteiten. Hiertoe is steeds het uitdrukkelijk akkoord van de betrokken entiteiten vereist.

Originele versie

Artikel 10

Overeenkomstig dit artikel wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om in samenspraak met het EVA statutaire personeelsleden van de Vlaamse ministeries, de IVA's met rechtspersoonlijkheid en de publiekrechtelijke EVA's ter beschikking te stellen van het nieuwe privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap.

De terbeschikkingstelling dient in voorkomend geval in overeenstemming te zijn met de op grond van artikel 5 van het kaderdecreet bestuurlijk beleid bepaalde rechtspositieregelingen voor de personeelsleden van de Vlaamse ministeries, de IVA's met rechtspersoonlijkheid en de publiekrechtelijke EVA's. De modaliteiten van de terbeschikkingstelling worden geregeld in de te sluiten samenwerkingsovereenkomst (zie artikel 7, 5° van het voorliggend decreet).

Artikel 11

Op grond van dit artikel kan de Vlaamse Regering ook gebouwen en andere infrastructuur of andere middelen ter beschikking stellen van het EVA. "Infrastructuur of andere middelen" dient in de ruime zin te worden begrepen: het betreft het geheel van voorzieningen en goederen die nuttig kunnen zijn voor de uitvoering van de taken van het EVA. De modaliteiten van de terbeschikkingstelling worden geregeld in de te sluiten samenwerkingsovereenkomst (zie artikel 7, 5° van het voorliggend decreet).

Het genotsrecht van het EVA over de terbeschikkinggestelde gebouwen en/of middelen is steeds precair: de Vlaamse Regering heeft immers steeds recht op wederopzegging van dit genotsrecht, zonder verplichting tot schadevergoeding van eventuele door het EVA geleden schade.

Daarnaast bestaat steeds de mogelijkheid om het beheer van goederen toe te vertrouwen aan het EVA via contractuele mechanismen, zoals bijvoorbeeld bruikleen, bewaargeving, huur, erfpacht of een domeinconcessie.

Artikel 12

Dit artikel verplicht de aanstelling van een beëdigd bedrijfsrevisor, hetgeen een bijkomende garantie biedt voor een correct financieel beheer.

Artikel 13

Paragraaf 1 bepaalt dat de Vlaamse Regering twee regeringscommissarissen aanduidt bij het EVA zodat voldaan wordt aan de vereisten van toezicht geëist in de adviespraktijk van de Raad van State, waarbij – aldus diezelfde adviespraktijk – desnoods kan worden afgeweken van de dwingende bepalingen van de private rechtsvorm. Het toezicht door deze regeringscommissarissen vormt in essentie een legaliteitscontrole (overeenstemming met het recht, de statuten en de samenwerkingsovereenkomst).

Tevens versterkt dit bijzondere controlemechanisme eens te meer het toezicht van de Vlaamse Regering op het EVA "als op haar eigen diensten", in de zin van de rechtspraak van het Hof van Justitie inzake inbesteding.

In paragraaf 2 worden de nadere modaliteiten bepaald voor de uitoefening van de functie van de regeringscommissarissen.

Paragraaf 3 voorziet in de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om – desgewenst en indien de noodzaak daartoe zich zou voordoen – de rechtspositionele voorwaarden van de regeringscommissarissen vast te stellen. Het betreft dan onder meer de vergoedingen die men desgevallend aan de regeringscommissarissen zou wensen toe te kennen.

Artikel 14

Dit artikel regelt de bestemming van het actief van het EVA, in geval van ontbinding van het EVA, en na aanzuivering van het passief.

Met name zal het resterende actief, dat immers in belangrijke mate werd opgebouwd met subsidies – publieke gelden – worden overgedragen aan de Vlaamse Gemeenschap, overeenkomstig de regelen die daartoe op dat moment door de Vlaamse Regering worden bepaald.

Artikel 15 en 16

Originele versie

Artikel 15 heft de dienst met afzonderlijk beheer “beheersdienst van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen” op. De saldi op de rekeningen van deze DAB worden overgedragen aan het EVA.

Artikel 17

Deze bepaling regelt de rechtsopvolging naar aanleiding van de transitie van taken van de Vlaamse Gemeenschap naar het EVA. Zo zullen lopende overheidsopdrachten en rechtszaken overgaan naar de op te richten EVA. Voor het beheer van de collectie zal een bewaargevingsakte worden opgesteld tussen de Vlaamse Gemeenschap en het EVA. De verdere voorwaarden en modaliteiten voor het beheer van het gebouw door het EVA zullen in de samenwerkingsovereenkomst worden vastgelegd.

Artikel 18

Er wordt geopteerd om het decreet in werking te laten treden op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, zodat de Vlaamse Gemeenschap zo snel mogelijk van de machtiging tot oprichting van het EVA gebruik kan maken. Artikel 15 treedt slechts in werking op 1 januari 2019 (dag van de volledige opstart van het EVA) omdat de dienst met afzonderlijk beheer “beheersdienst van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen” in een overgangsperiode dient te blijven bestaan. Ook de rechtsopvolging (artikel 17) treedt in werking op 1 januari 2019.

Originele versie

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel

Originele versie

Ontwerp van decreet tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Originele versie

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:
1° EVA: het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap, vermeld in artikel 3, §1, eerste lid;
2° decreet van 18 juli 2003: het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003.

Hoofdstuk 2. Oprichting als privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap

Art. 3. §1. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om, namens de Vlaamse Gemeenschap onder de voorwaarden, vermeld in dit decreet, een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap als vermeld in artikel 29 van het decreet van 18 juli 2003, in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk op te richten, en te belasten met het doel en de taken, vermeld in hoofdstuk 3 van dit decreet.

De vereniging zonder winstoogmerk wordt Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen genoemd.

Het EVA wordt gespecificeerd als Vlaamse wetenschappelijke instelling.

De statuten van het EVA, alsook de wijzigingen die erin worden aangebracht, worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering en worden meegedeeld aan het Vlaams Parlement.

§2. Behalve in geval van andersluidende bepalingen in dit decreet zijn de bepalingen van het decreet van 18 juli 2003 van toepassing op het EVA.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt tot welk homogeen beleidsdomein het EVA behoort.

Hoofdstuk 3. Doel en taken

Art. 4. Het EVA heeft als doel aan de hand van zijn collecties aan te tonen hoe de eeuwenlange traditie van de beeldcultuur actueel en relevant blijft. Het EVA streeft ernaar het historische gebouw, de collecties en de kennis die eraan verbonden is, maximaal te delen met een breed en divers publiek.

Art. 5. Het EVA heeft de volgende beleidsuitvoerende taken:

1° collectiewerking:
   a) kunstwerken herkennen en verzamelen;
   b) de kunstcollectie behouden, borgen, documenteren en, als dat nodig is, restaureren;
   c) het behouden, borgen, uitbouwen en ontsluiten van een archief en een wetenschappelijke bibliotheek;
   d) de digitale registratie van de archief-, bibliotheek- en kunstcollecties vervolledigen en actualiseren;
   e) werken aan een hedendaagse terbeschikkingstelling van data en beelden;

2° onderzoek:
   a) een collectieplan opstellen en actueel houden;
   b) aan onderzoek deelnemen, al dan niet interdisciplinair, of zelf organiseren;
   c) wetenschappelijke netwerken met universiteiten, partnermusea en andere wetenschappelijke instellingen uitbouwen;
   d) onderzoeksresultaten naar buiten brengen;
   e) tentoonstellingen die gebaseerd zijn op wetenschappelijk onderzoek, ontwikkelen en uitwerken;

3° marketing, publiekswerking, development:
   a) de collecties presenteren en delen;
   b) een totaalaanbod ontwikkelen dat aangepast is aan de veranderende noden van de doelgroepen en dat gebaseerd is op een grondige kennis van het publiek;
   c) een breed en divers publiek toeleiden naar het museum door een gepaste marketing- en communicatiestrategie;
   d) in een gastvrije ontvangst van de bezoekers voorzien;
   e) op dialoog en participatie inzetten, met bijzondere aandacht voor moeilijk te bereiken groepen;
   f) de collectie inzetten als inspiratiebron voor nieuwe creaties, ook buiten de beeldende kunsten, en zo een interdisciplinair en gevarieerd aanbod uitwerken;
   g) een beleid rond aanvullende financiering ontwikkelen;

4° bedrijfsvoering:
   a) de infrastructuur, vermeld in artikel 11, beheren als een goede huisvader;
   b) de collectie bewaken en beveiligen;
   c) een adequaat financieel beleid toepassen;
   d) een personeelsplan opstellen en uitvoeren;
   e) de kerntaken professioneel ondersteunen;

5° de aanwezige kennis en expertise ten dienste stellen van de cultureelerfgoedsector;

6° de verschillende relevante stakeholders betrekken bij de taken, vermeld in punt 1° tot en met 5°;

Originele versie

7° alle andere initiatieven nemen en activiteiten uitvoeren dan de initiatieven en de activiteiten, vermeld in punt 1° tot en met 6°, die rechtstreeks of onrechtstreeks kunnen bijdragen tot de realisatie van het doel, vermeld in artikel 4.

De Vlaamse Regering kan bijzondere opdrachten toewijzen aan het EVA, die aansluiten bij de taken, vermeld in het eerste lid, en het doel, vermeld in artikel 4.

Hoofdstuk 4. Bestuur en werking

Art. 6. §1. De algemene vergadering en de raad van bestuur van het EVA wordt samengesteld conform artikel 9, c), van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt.

§2. De algemene vergadering van het EVA bestaat uit twaalf leden, voorgedragen door de Vlaamse Regering.

§3. De raad van bestuur van het EVA bestaat uit:
1° zeven leden, voorgedragen door de Vlaamse Regering;
2° vier onafhankelijke bestuurders, benoemd conform artikel 4, 5, eerste tot en met derde en vijfde lid, en artikel 6 van het decreet van 22 november 2013 betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector.

Originele Versie

Hoofdstuk 5. Samenwerkingsovereenkomst en middelen

Art. 7. De samenwerkingsovereenkomst vermeld in artikel 31 van het decreet van 18 juli 2003 bevat onder meer de volgende zaken:
1° de uit te voeren taken, vermeld in artikel 5;
2° de financiële tegemoetkoming, vermeld in artikel 8;
3° de informatie- en rapportageplicht over de taken en de financiële situatie;
4° de nadere voorwaarden voor het beheer van, het toezicht op en de werking van het EVA;
5° de nadere voorwaarden en modaliteiten van eventuele terbeschikkingstelling aan het EVA van statutaire personeelsleden, gebouwen en andere infrastructuur of andere middelen als vermeld in artikel 10 en 11;
6° de duur en de opzeggings- en verlengingsmogelijkheden van de samenwerkingsovereenkomst.

Art. 8. Jaarlijks zal aan het EVA ten laste van de algemene uitgavenbegroting en binnen de beschikbare begrotingskredieten van de Vlaamse Gemeenschap een algemene werkingssubsidie toegekend worden ter ondersteuning van de structurele activiteit die een continu of permanent karakter vertoont, en die bestaat uit de subsidiëring van een kern van personeelsleden, een basistoelage voor de werking en een subsidiëring op grond van werkelijk gepresteerde activiteiten.
Het EVA kan subsidies of tegemoetkomingen op basis van andere regelingen verwerven.

Art. 9. Het EVA is gemachtigd om telkens na het akkoord van de betrokken entiteiten over te gaan tot de overname van personeelsleden, instrumenten, gebouwen en andere infrastructuur van bestaande entiteiten.

Art. 10. De Vlaamse Regering is gemachtigd om statutaire personeelsleden van de Vlaamse ministeries, de intern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid en de publiekrechtelijke extern verzelfstandigde agentschappen, vermeld in het decreet van 18 juli 2003, conform de modaliteiten, vermeld in de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 7, ter beschikking te stellen van het EVA.

Art. 11. De Vlaamse Regering is gemachtigd om gebouwen en andere infrastructuur of andere middelen als vermeld in de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 7, ter beschikking te stellen van het EVA. De terbeschikkingstelling geldt alleen tot wederopzegging, zonder dat daaruit schadeloosstelling ten aanzien van de Vlaamse Gemeenschap kan worden geëist door het EVA.

Hoofdstuk 6. Toezicht en controle

Art. 12. Het EVA stelt een beëdigde bedrijfsrevisor aan die zijn financiële toestand, zijn jaarrekening en de regelmatigheid van zijn financiële verrichtingen controleert.

Art. 13. §1. De Vlaamse Regering stelt bij het EVA twee regeringscommissarissen aan overeenkomstig artikel 10 van het decreet van 22 november 2013 betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector.
De regeringscommissarissen houden toezicht op de overeenstemming van de verrichtingen en de werking van het EVA met het recht, de statuten en de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 7.

Tegen elke beslissing van de raad van bestuur die zij strijdig achten met het recht, de statuten en de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 7, stellen de regeringscommissarissen beroep in bij de Vlaamse Regering. Dat beroep wordt met redenen omkleed. Het wordt uitgeoefend binnen de vijf werkdagen die volgen op de ontvangst door de regeringscommissarissen van het afschrift van de beslissing.

De raad van bestuur wordt binnen dezelfde termijn op de hoogte gebracht van het beroep. De uitvoering van de beslissing wordt door het beroep geschorst.

§2. De regeringscommissarissen hebben met raadgevende stem zitting in de raad van bestuur van het EVA.

Ten minste vijf werkdagen voor de datum van de vergaderingen ontvangen de regeringscommissarissen de volledige agenda van de vergaderingen van de raad van bestuur van het EVA, alsook alle documenten ter zake.

In gemotiveerde gevallen van hoogdringendheid kan van de verplichting, vermeld in het tweede lid, worden afgeweken.

De regeringscommissarissen kunnen op elk moment ter plaatse alle documenten en geschriften van het EVA inzien.

De regeringscommissarissen kunnen van de bestuurders alle inlichtingen en opheldering vorderen, en zij kunnen alle verificaties verrichten die zij nodig achten voor de uitvoering van hun mandaat.

§3. De kosten die verbonden zijn aan de uitoefening van het ambt van regeringscommissaris, zijn ten laste van de Vlaamse Gemeenschap.

De Vlaamse Regering kan de rechtspositionele voorwaarden waaronder de regeringscommissarissen worden aangesteld, nader bepalen.

Hoofdstuk 7. Ontbinding en vereffening

Art. 14. In geval van ontbinding van het EVA wordt het actief, na aanzuivering van het passief, overgedragen aan de Vlaamse Gemeenschap, conform de regels die de Vlaamse Regering bepaalt.

Hoofdstuk 8. Wijzigingsbepaling

Originele versie

Art. 15. Artikel 61 van het decreet van 25 juni 1992 houdende diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1992 wordt opgeheven.

Hoofdstuk 9. Slotbepalingen

Art. 16. De saldi op de rekeningen van de dienst met afzonderlijk beheer Beheersdienst van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen, alsook de rechten en verplichtingen die eraan verbonden zijn, worden uiterlijk op 31 december 2018 overgedragen aan het EVA.

Art. 17. Het EVA treedt in de rechten en verplichtingen van de Vlaamse Gemeenschap, die betrekking hebben op het doel en de taken, vermeld in artikel 4 en 5, met inbegrip van de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de hangende en toekomstige gerechtelijke procedures over die opdrachten en bevoegdheden.

Art. 18. Dit decreet treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van artikel 15 en 17, die in werking treden op 1 januari 2019.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel,

Sven GATZ

Originele versie

Vlaamse overheid

SARC
Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Advies

Sectorraad Kunsten en Erfgoed
8 september 2017

Advies over de oprichting van het EVA KMSKA

Op 14 juli 2017 keurde de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet goed tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap (EVA) Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA) in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk. Op 19 juli 2017 verzocht Vlaams minister van Cultuur Sven Gatz de SARC om advies over het voorontwerp. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed behandelde de adviesvraag op zijn vergadering van 29 augustus 2017 en brengt onderstaand advies uit.

Originele versie

Situering

Het KMSKA, sinds 1982 een buitendienst van de cultuuradministratie van de Vlaamse Gemeenschap, kende reeds verschillende positioneringen. Meest recent werd het KMSKA in 2014 ingekanteld in het Departement CJSM.

Sinds september 2011 is het KMSKA gesloten voor verbouwingen. Het museum heropent de deuren in het najaar van 2019. De heropening is een nieuw kantelmoment in het bestaan van het museum, waardoor het zinvol is de positionering opnieuw te optimaliseren. In de Beleidsbrief Cultuur 2016-2017 drukte minister Sven Gatz de wil uit om samen met het KMSKA werk te maken van “een aangepaste positionering en rechtsvorm van het museum, dit als basis voor een duurzaam organisatiemodel voor een hedendaags en toekomstgericht museumbedrijf dat cultureel ondernemerschap in de praktijk weet te brengen”.

De minister meent dat een verzelfstandiging van het KMSKA een logische keuze is. Zowel in Vlaanderen als in het buitenland is er een tendens naar verzelfstandiging van musea. Bovendien zou een verzelfstandiging voor het KMSKA verschillende voordelen met zich meebrengen, bv. op vlak van cultureel ondernemerschap, financieel beheer, het aangaan van samenwerkingsverbanden, flexibeler personeelsbeleid, etc.

Advies

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed steunt de verzelfstandiging van het KMSKA, die ervoor zorgt dat het museum na zijn heropening autonomer en flexibeler zal kunnen werken, en de groeikansen optimaal zal kunnen benutten.

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed heeft enkele opmerkingen in verband met de samenstelling van bestuursorganen van het KMSKA, de deskundigheid van de bestuursleden en het gegeven van het collectief werkgeverschap.

Samenstelling van de bestuursorganen

Het KMSKA wordt een extern verzelfstandigd agentschap (EVA) en kiest voor de vzw als rechtsvorm. Daaruit volgt dat de algemene vergadering en de raad van bestuur conform de vzw-wetgeving moeten worden samengesteld.

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed is van mening dat, hoewel het ontwerpdecreet niet in strijd is met de vzw-wetgeving, de samenstelling van de algemene vergadering en de raad van bestuur niet geheel duidelijk omschreven is.

Art. 6, §2 van het ontwerpdecreet bepaalt dat de algemene vergadering van het EVA uit 12 leden bestaat, die worden voorgedragen door de Vlaamse Regering.

In art. 6, §3 lezen we vervolgens dat de raad van bestuur bestaat uit 11 leden, waarvan 7 voorgedragen door de Vlaamse Regering en 4 onafhankelijke bestuurders aangesteld conform het decreet deugdelijk bestuur (door de algemene vergadering, op voordracht van de raad van bestuur). Er wordt echter niet verduidelijkt of de bestuurders al dan niet deel uitmaken of lid moeten zijn van de algemene vergadering. Het is niet duidelijk of het over dezelfde, dan wel over (deels) andere personen gaat.

De vzw-wetgeving bepaalt dat de algemene vergadering moet bestaan uit het *aantal* leden van het bestuur plus één en bepaalt niet dat het om dezelfde personen moet gaan. Het is mogelijk om te kiezen voor een bestuurssamenstelling met externen die geen lid zijn van de algemene vergadering, mits dat zo in de statuten van de organisatie staat ingeschreven.

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed meent dat dit verder verduidelijkt moet worden. Zullen de bestuursleden overlappen met de leden van de algemene vergadering of gaat het om twee volledig verschillende organen? Als bestuursleden ook deel zullen uitmaken van de algemene vergadering, gaat het dan over alle bestuursleden of slechts enkele? Kunnen ook de onafhankelijke bestuurders deel uitmaken van de algemene vergadering?

Originele versie

Deskundigheid van de bestuursleden

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed begrijpt dat het EVA KMSKA moet voldoen aan de cultuurpactwetgeving. Niettemin wenst de sectorraad te benadrukken dat zowel de afhankelijke als de onafhankelijke bestuurders over de nodige culturele/financiële/juridische kennis en expertise moeten beschikken om in de raad van bestuur te zetelen.

Wat de onafhankelijke experten betreft is deze deskundigheid verzekerd door de uitdrukkelijke verwijzing naar het decreet deugdelijk bestuur, maar de sectorraad meent dat dit ook voor de bestuursleden die worden aangeduid door de Vlaamse Regering uitdrukkelijk vermeld mag worden. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed verwijst hierbij naar het besluit van 4 december 2014 houdende de nadere bepaling van de principes van goed bestuur in het kader van het Kunstendecreet. Zowel art. 1, 4° als art. 2, 4° van dit besluit bepalen dat de raad van bestuur moet worden samengesteld op basis van a priori bepaalde profielen die rekening houden met de competenties die nodig zijn. De

Sectorraad Kunsten en Erfgoed meent dat dergelijke a priori bepaling van benodigde profielen en competenties ook hier zou moeten gelden, voor zowel afhankelijke als onafhankelijke bestuurders.

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed vindt het van groot belang, gezien de internationale uitstraling die het KMSKA na zijn heropening zal moeten in stand houden en verder uitbouwen, dat nadrukkelijk personen met een uitgebreide internationale museale expertise in de raad van bestuur aanwezig moeten zijn.

Collectief werkgeverschap

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed merkt op dat in de nota aan de Vlaamse Regering met betrekking tot het personeelsbeleid sprake is van een systeem van 'collectief werkgeverschap'. De sectorraad vindt dit met het oog op een duurzaam personeelsbeleid een interessant principe, en hoopt dat dit ook effectief verder uitgewerkt zal worden, bv. door het samenstellen van een gemeenschappelijke pool van suppoosten, samenwerking op vlak van facilitaire ondersteuning, delen van expertise m.b.t. restauratie, etc.

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed hoopt dat het KMSKA ook op andere vlakken een voorbeeldfunctie zal uitoefenen, bv. inzake innovatie, duurzaamheid en internationale uitstraling.

Originele versie

Namens de Sectorraad Kunsten en Erfgoed,

Herman Baeten, voorzitter
Jorijn Neyrinck, ondervoorzitter
Lieselotte Moortgat, secretaris

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

Originele versie

advies 62.157/3
van 17 oktober 2017

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap ‘tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk’

Op 15 september 2017 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Cultuur verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 12 oktober 2017. De kamer was samengesteld uit Jan SMETS, staatsraad, voorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Koen MUYLLE, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Astrid TRUYENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Rein THIELEMANS, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 17 oktober 2017.

*

Originele versie

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,[1] alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap strekt ertoe de Vlaamse Regering te machtigen om, namens de Vlaamse Gemeenschap en onder de erin vermelde voorwaarden, een privaatrechtelijk extern verzelfstandigd agentschap als bedoeld in artikel 29 van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003 (hierna: het kaderdecreet) op te richten. Het op te richten agentschap "Koninklijk Museum voor Schone Kunsten" (hierna: het agentschap) neemt de vorm aan van een vereniging zonder winstoogmerk (hierna: vzw). Het agentschap wordt "gespecificeerd" als Vlaamse wetenschappelijke instelling.[2] De statuten ervan en de wijzigingen die eraan worden aangebracht, dienen te worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering en te worden medegedeeld aan het Vlaams Parlement.

Het ontwerp bepaalt het doel en de taken van het agentschap en bevat bepalingen inzake de samenstelling van de algemene vergadering en van de raad van bestuur van de vzw.[3] Vervolgens wordt de inhoud bepaald van de samenwerkingsovereenkomst die krachtens artikel 31 van het kaderdecreet dient te worden gesloten tussen het agentschap en de Vlaamse Regering en wordt voorzien in een "algemene werkingssubsidie" die jaarlijks aan het agentschap zal worden toegekend. Tevens wordt de mogelijkheid gecreëerd tot overname van personeelsleden, instrumenten, gebouwen en andere infrastructuur van "bestaande entiteiten", tot terbeschikkingstelling van statutaire personeelsleden van de Vlaamse ministeries, de intern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid en de publiekrechtelijke extern verzelfstandigde agentschappen, evenals tot de terbeschikkingstelling van gebouwen, andere infrastructuur of andere middelen van de Vlaamse Gemeenschap. Daarna wordt het toezicht op het agentschap geregeld, waarbij wordt voorzien in de aanstelling van een beëdigde bedrijfsrevisor en twee regeringscommissarissen. Het ontwerp bevat ten slotte een bepaling inzake de overdracht van het actief aan de Vlaamse Gemeenschap in geval van ontbinding van het agentschap en een bepaling die strekt tot de opheffing van artikel 61 van het decreet van 25 juni 1992 'houdende diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1992', waarbij de

Originele versie

[1] Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de conformiteit met hogere rechtsnormen verstaan.

[2] Volgens de gemachtigde heeft deze specificering geen andere rechtsgevolgen dan het recht voor het agentschap om deze benaming te dragen.

[3] De algemene vergadering en de raad van bestuur worden samengesteld conform artikel 9, c), van de wet van 16 juli 1973 'waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt'. De algemene vergadering bestaat uit twaalf leden, voorgedragen door de Vlaamse Regering. De raad van bestuur bestaat uit zeven leden, voorgedragen door de Vlaamse Regering, en vier onafhankelijke bestuurders, benoemd conform de artikelen 4, 5, eerste tot derde en vijfde lid, en 6 van het decreet van 22 november 2013 'betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector'.

beheersdienst voor het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen wordt opgericht als dienst met afzonderlijk beheer, alsmede twee bepalingen inzake de overdracht van vroegere rechten en verplichtingen van die dienst met afzonderlijk beheer of van de Vlaamse Gemeenschap.

Het aan te nemen decreet treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van de artikelen 15 en 17, die in werking treden op 1 januari 2019.

ALGEMENE OPMERKINGEN

3. Op grond van artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ kan de Vlaamse Gemeenschap, in de aangelegenheden die tot haar bevoegdheid behoren, gedecentraliseerde diensten, instellingen en ondernemingen oprichten of kapitaalparticipaties nemen.

Zoals de Raad van State, afdeling Wetgeving, meermaals heeft benadrukt, biedt artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ruime mogelijkheden. Bij de uitoefening van de hem toegekende bevoegdheid is de decreetgever aan geen vooraf bepaalde organisatievorm gebonden. Hij kan van geval tot geval de doelstellingen van de op te richten instelling bepalen, en inzonderheid de samenstelling van de bestuursorganen, de bevoegdheden en de werking ervan regelen. De enige beperking die uit het genoemde artikel 9 voortvloeit, is dat het in dat artikel vervatte legaliteitsbeginsel in acht dient te worden genomen, wat inhoudt dat de essentiële regels betreffende de oprichting, de samenstelling, de bevoegdheid en de werking van, alsmede het toezicht op de instelling bij decreet dienen te worden vastgesteld.

In dit geval wordt gekozen voor een procedé waarbij de Vlaamse Regering wordt gemachtigd om onder de voorwaarden bepaald in het aan te nemen decreet, de vzw “Koninklijk Museum voor Schone Kunsten” op te richten als een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap als bedoeld bij artikel 29 van het kaderdecreet. Ook al moet de oprichting formeel nog gebeuren overeenkomstig de regels die gelden voor een vzw, is het in feite de overheid die over de oprichting van de vereniging beslist. Onrechtstreeks richt de decreetgever aldus een gedecentraliseerde instelling op, in de zin van artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Het staat aan de decreetgever om het statuut van die instelling te regelen. Artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 staat eraan niet in de weg dat hij daarbij aan de op te richten instelling de vorm geeft van een vzw, hetgeen onder meer tot gevolg heeft dat voor al wat niet uitdrukkelijk in het aan te nemen decreet wordt geregeld, de wet van 27 juni 1921 ‘betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de stichtingen en de Europese politieke partijen en stichtingen’ van toepassing is.

Niettemin moet de Raad van State vaststellen dat het gevolgde procedé niet vrij is van kritiek, inzonderheid wat betreft de keuze van de privaatrechtelijke rechtsvorm van de vereniging zonder winstoogmerk. Al maakt het verlenen van die rechtsvorm geen bevoegdheidsoverschrijding uit, toch kan die werkwijze tot praktische moeilijkheden aanleiding

Originele versie

geven, kan het de toepassing bemoeilijken van de regels die het overheidsoptreden beheersen en verdient het geen aanbeveling een vereniging op te richten die, ondanks haar kwalificatie als vereniging zonder winstoogmerk, in feite vrij ver verwijderd is van wat men van een vereniging zonder winstoogmerk in de zin van de wet van 27 juni 1921 kan verwachten.

De vraag rijst dan ook of het niet beter is het agentschap op te richten in de vorm van een rechtspersoon *sui generis*, temeer daar, zoals reeds is opgemerkt, artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ter zake zeer ruime mogelijkheden biedt.

Indien men wenst vast te houden aan de vorm van een vzw, zou alleszins moeten worden overwogen, al was het maar om verwarring te vermijden, om het ontwerp zo aan te passen dat het meer wordt afgestemd op de in de wet van 27 juni 1921 opgenomen regels inzake de oprichting van vzw's. Inzonderheid dienen de artikelen 4 tot 6 van het ontwerp in die zin te worden herschreven dat erin voorwaarden worden vastgesteld die de Vlaamse Regering dient te respecteren wanneer ze gebruik maakt van de machtiging om de vzw op te richten"[4].

4. Luidens artikel 7 van het ontwerp bevat de erin bedoelde samenwerkingsovereenkomst regelingen over onder meer de (niet nader in het ontwerp omschreven) informatie- en rapportageplicht over de taken en de financiële situatie van het agentschap, de nadere voorwaarden voor het beheer en de werking van, en het toezicht op het agentschap, en de nadere voorwaarden en "modaliteiten" van een eventuele terbeschikkingstelling aan het agentschap van statutaire personeelsleden, gebouwen en andere infrastructuur of middelen. Luidens artikel 10 van het ontwerp, dat overlapt met artikel 7, 5°, van het ontwerp, worden de "modaliteiten" van de terbeschikkingstelling door de Vlaamse Regering van statutaire personeelsleden van de Vlaamse ministeries, de intern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid en de publiekrechtelijke extern verzelfstandigde agentschappen bepaald in diezelfde samenwerkingsovereenkomst.

Gelet op de beginselen die de uitoefening van de normatieve functie beheersen, dient zo een samenwerkingsovereenkomst evenwel beperkt te blijven tot de concrete uitwerking, op praktisch vlak, van het decretale en reglementaire kader, maar mag ze er niet in de plaats van komen. Bovendien vloeit uit het in het reeds aangehaalde artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 opgenomen legaliteitsbeginsel voort dat de essentiële regels betreffende (onder meer) de werking en het toezicht op het agentschap bij decreet dienen te worden geregeld.

Uit wat voorafgaat vloeit voort dat de genoemde aangelegenheden dienen te worden geregeld in het ontwerp zelf, of eventueel, binnen de grenzen waarbinnen delegaties toelaatbaar zijn, in uitvoeringsbesluiten.

Originele versie

[4] Ook zou in het opschrift van hoofdstuk 2 van het ontwerp beter worden geschreven "Machtiging tot oprichting" in plaats van "Oprichting".

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Artikel 4

5. In artikel 4 van het ontwerp wordt gewag gemaakt van “het historisch gebouw”. De gemachtigde verschafte hieromtrent de volgende toelichting:

> “Het historische gebouw zal nader worden bepaald in de samenwerkingsovereenkomst waarnaar het ontwerp verwijst. Het historische gebouw kan, indien gewenst, meer precies worden omschreven in het decreet.”

Er dient in artikel 4 van het ontwerp te worden gepreciseerd over welk historisch gebouw het gaat.

Hoofdstuk 4

6. Om beter aan te sluiten op de inhoud van de erin opgenomen artikelen, die uitsluitend betrekking hebben op de samenstelling van de algemene vergadering en de raad van bestuur van het agentschap, zou het opschrift van hoofdstuk 4 van het ontwerp beter luiden “Samenstelling van de algemene vergadering en de raad van bestuur”.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Astrid TRUYENS Jan SMETS

Originele versie

Ontwerp van decreet tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Originele versie

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:
1° EVA: het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap, vermeld in artikel 3, §1, eerste lid;
2° decreet van 18 juli 2003: het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003.

Hoofdstuk 2. Machtiging tot oprichting als privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap

Art. 3. §1. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om, namens de Vlaamse Gemeenschap onder de voorwaarden, vermeld in dit decreet, een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap als vermeld in artikel 29 van het decreet van 18 juli 2003, in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk op te richten, en te belasten met het doel en de taken, vermeld in hoofdstuk 3 van dit decreet.

De vereniging zonder winstoogmerk wordt Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen genoemd.

Het EVA wordt gespecificeerd als Vlaamse wetenschappelijke instelling.

De statuten van het EVA, alsook de wijzigingen die erin worden aangebracht, worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering en worden meegedeeld aan het Vlaams Parlement.

§2. Behalve in geval van andersluidende bepalingen in dit decreet zijn de bepalingen van het decreet van 18 juli 2003 van toepassing op het EVA.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt tot welk homogeen beleidsdomein het EVA behoort.

Hoofdstuk 3. Doel en taken

Art. 4. Het EVA heeft als doel aan de hand van de collecties aan te tonen hoe de eeuwenlange traditie van de beeldcultuur actueel en relevant blijft. Het EVA streeft ernaar het historische museumgebouw gelegen aan de Leopold de Waelplaats te Antwerpen, de collecties en de kennis die eraan verbonden is, maximaal te delen met een breed en divers publiek.

Art. 5. Het EVA heeft de volgende beleidsuitvoerende taken:

1° collectiewerking:
   a) kunstwerken herkennen en verzamelen;
   b) de kunstcollectie behouden, borgen, documenteren en, als dat nodig is, restaureren;
   c) een archief en een wetenschappelijke bibliotheek behouden, borgen, uitbouwen en ontsluiten;
   d) de digitale registratie van de archief-, bibliotheek- en kunstcollecties vervolledigen en actualiseren;
   e) werken aan een hedendaagse terbeschikkingstelling van data en beelden;

2° onderzoek:
   a) een collectieplan opstellen en actueel houden;
   b) aan onderzoek deelnemen, al dan niet interdisciplinair, of zelf organiseren;
   c) wetenschappelijke netwerken met universiteiten, partnermusea en andere wetenschappelijke instellingen uitbouwen;
   d) onderzoeksresultaten naar buiten brengen;
   e) tentoonstellingen die gebaseerd zijn op wetenschappelijk onderzoek, ontwikkelen en uitwerken;

3° marketing, publiekswerking, development:
   a) de collecties presenteren en delen;
   b) een totaalaanbod ontwikkelen dat aangepast is aan de veranderende noden van de doelgroepen en dat gebaseerd is op een grondige kennis van het publiek;
   c) een breed en divers publiek toeleiden naar het museum door een gepaste marketing- en communicatiestrategie;
   d) in een gastvrije ontvangst van de bezoekers voorzien;
   e) op dialoog en participatie inzetten, met bijzondere aandacht voor moeilijk te bereiken groepen;
   f) de collectie inzetten als inspiratiebron voor nieuwe creaties, ook buiten de beeldende kunsten, en zo een interdisciplinair en gevarieerd aanbod uitwerken;
   g) een beleid rond aanvullende financiering ontwikkelen;

4° bedrijfsvoering:
   a) de infrastructuur, vermeld in artikel 11, beheren als een goede huisvader;
   b) de collectie bewaken en beveiligen;
   c) een adequaat financieel beleid toepassen;
   d) een personeelsplan opstellen en uitvoeren;
   e) de kerntaken professioneel ondersteunen;

5° de aanwezige kennis en expertise ten dienste stellen van de cultureel erfgoedsector;

6° de verschillende relevante stakeholders betrekken bij de taken, vermeld in punt 1° tot en met 5°;

Originele versie

7° alle andere initiatieven nemen en activiteiten uitvoeren dan de initiatieven en de activiteiten, vermeld in punt 1° tot en met 6°, die rechtstreeks of onrechtstreeks kunnen bijdragen tot de realisatie van het doel, vermeld in artikel 4.

De Vlaamse Regering kan bijzondere opdrachten toewijzen aan het EVA, die aansluiten bij de taken, vermeld in het eerste lid, en het doel, vermeld in artikel 4.

Hoofdstuk 4. Samenstelling van de algemene vergadering en de raad van bestuur

Art. 6. §1. De algemene vergadering en de raad van bestuur van het EVA wordt samengesteld conform artikel 9, c), van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt.

§2. De algemene vergadering van het EVA bestaat uit twaalf leden, voorgedragen door de Vlaamse Regering.

§3. De raad van bestuur van het EVA bestaat uit:
1° zeven leden, voorgedragen door de Vlaamse Regering;
2° vier onafhankelijke bestuurders, benoemd conform artikel 4, 5, eerste tot en met derde en vijfde lid, en artikel 6 van het decreet van 22 november 2013 betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector.

Originele Versie

Hoofdstuk 5. Samenwerkingsovereenkomst en middelen

Art. 7. De samenwerkingsovereenkomst vermeld in artikel 31 van het decreet van 18 juli 2003 bevat onder meer de volgende zaken:
1° de uit te voeren taken, vermeld in artikel 5;
2° de financiële tegemoetkoming, vermeld in artikel 8;
3° de informatie- en rapportageplicht over de taken en de financiële situatie;
4° de nadere voorwaarden voor het beheer van, het toezicht op en de werking van het EVA;
5° de nadere voorwaarden en modaliteiten van eventuele terbeschikkingstelling aan het EVA van statutaire personeelsleden, gebouwen en andere infrastructuur of andere middelen als vermeld in artikel 10 en 11;
6° de duur en de opzeggings- en verlengingsmogelijkheden van de samenwerkingsovereenkomst.

Art. 8. Jaarlijks zal aan het EVA ten laste van de algemene uitgavenbegroting en binnen de beschikbare begrotingskredieten van de Vlaamse Gemeenschap een algemene werkingssubsidie toegekend worden ter ondersteuning van de structurele activiteit die een continu of permanent karakter vertoont, en die bestaat uit de subsidiëring van een kern van personeelsleden, een basistoelage voor de werking en een subsidiëring op grond van werkelijk gepresteerde activiteiten.
Het EVA kan subsidies of tegemoetkomingen op basis van andere regelingen verwerven.

Art. 9. Het EVA is gemachtigd om telkens na het akkoord van de betrokken entiteiten over te gaan tot de overname van personeelsleden, instrumenten, gebouwen en andere infrastructuur van bestaande entiteiten.

Art. 10. De Vlaamse Regering is gemachtigd om statutaire personeelsleden van de Vlaamse ministeries, de intern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid en de publiekrechtelijke extern verzelfstandigde agentschappen, vermeld in het decreet van 18 juli 2003, conform de modaliteiten, vermeld in de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 7, ter beschikking te stellen van het EVA.

Art. 11. De Vlaamse Regering is gemachtigd om collecties, gebouwen en andere infrastructuur of andere middelen als vermeld in de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 7, ter beschikking te stellen van het EVA. De terbeschikkingstelling geldt alleen tot wederopzegging, zonder dat daaruit schadeloosstelling ten aanzien van de Vlaamse Gemeenschap kan worden geëist door het EVA.

Hoofdstuk 6. Toezicht en controle

Art. 12. Het EVA stelt een beëdigde bedrijfsrevisor aan die zijn financiële toestand, zijn jaarrekening en de regelmatigheid van zijn financiële verrichtingen controleert.

Art. 13. §1. De Vlaamse Regering stelt bij het EVA twee regeringscommissarissen aan.

De regeringscommissarissen houden toezicht op de overeenstemming van de verrichtingen en de werking van het EVA met het recht, de statuten en de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 7.

Tegen elke beslissing van de raad van bestuur die zij strijdig achten met het recht, de statuten en de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 7, stellen de regeringscommissarissen beroep in bij de Vlaamse Regering. Dat beroep wordt met redenen omkleed. Het wordt uitgeoefend binnen de vijf werkdagen die volgen op de ontvangst door de regeringscommissarissen van het afschrift van de beslissing.

De raad van bestuur wordt binnen dezelfde termijn op de hoogte gebracht van het beroep. De uitvoering van de beslissing wordt door het beroep geschorst.

§2. De regeringscommissarissen hebben met raadgevende stem zitting in de raad van bestuur van het EVA.

Ten minste vijf werkdagen voor de datum van de vergaderingen ontvangen de regeringscommissarissen de volledige agenda van de vergaderingen van de raad van bestuur van het EVA, alsook alle documenten ter zake.

In gemotiveerde gevallen van hoogdringendheid kan van de verplichting, vermeld in het tweede lid, worden afgeweken.

De regeringscommissarissen kunnen op elk moment ter plaatse alle documenten en geschriften van het EVA inzien.

De regeringscommissarissen kunnen van de bestuurders alle inlichtingen en opheldering vorderen, en zij kunnen alle verificaties verrichten die zij nodig achten voor de uitvoering van hun mandaat.

§3. De kosten die verbonden zijn aan de uitoefening van het ambt van regeringscommissaris, zijn ten laste van de Vlaamse Gemeenschap.

De Vlaamse Regering kan de rechtspositionele voorwaarden waaronder de regeringscommissarissen worden aangesteld, nader bepalen.

Hoofdstuk 7. Ontbinding en vereffening

Art. 14. In geval van ontbinding van het EVA wordt het actief, na aanzuivering van het passief, overgedragen aan de Vlaamse Gemeenschap, conform de regels die de Vlaamse Regering bepaalt.

Hoofdstuk 8. Wijzigingsbepaling

Originele versie

Art. 15. Artikel 61 van het decreet van 25 juni 1992 houdende diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1992 wordt opgeheven.

Hoofdstuk 9. Slotbepalingen

Art. 16. De saldi op de rekeningen van de dienst met afzonderlijk beheer Beheersdienst van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen, alsook de rechten en verplichtingen die eraan verbonden zijn, worden uiterlijk op 31 december 2018 overgedragen aan het EVA.

Art. 17. Het EVA treedt in de rechten en verplichtingen van de Vlaamse Gemeenschap, die betrekking hebben op het doel en de taken, vermeld in artikel 4 en 5, met inbegrip van de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de hangende en toekomstige gerechtelijke procedures over die opdrachten en bevoegdheden.

Art. 18. Dit decreet treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van artikel 15 en 17, die in werking treden op 1 januari 2019.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel,

Sven GATZ

Originele versie